

Sabima kartleggingsnotat 25- 2017

Kartlegging av veps (Hymenoptera) og andre insekter i Øvre Gudbrandsdalen

Av Ranjeni Sivasubramaniam

Figur 1 Malaiseteltet på Kvikneskogen. Bilde tatt av Svein Bekkum.

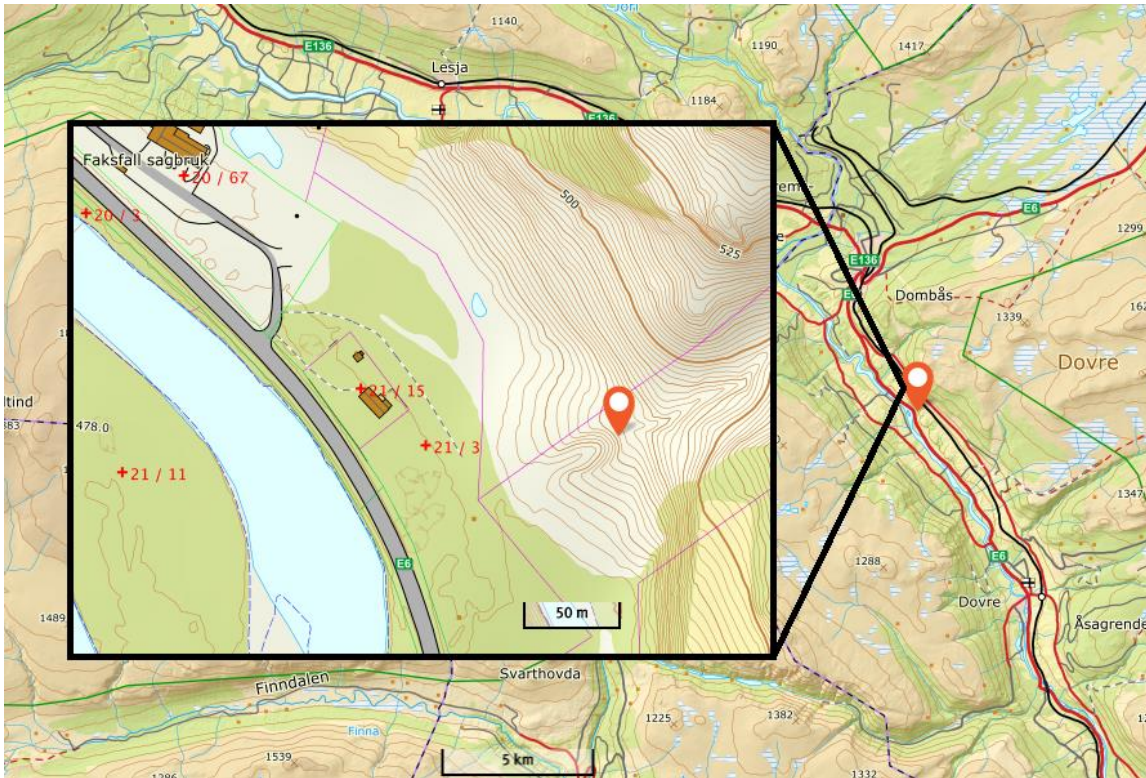
Kartlegging av veps (Hymenoptera) og andre insekter i Øvre Gudbrandsdalen

Denne sesongen ønsket jeg å sette opp to Malaise telt i Nord-Fron kommune for spesielt å samle veps (Hymenoptera), men også andre insekter. Gruppene jeg fokuserte på var bier og graveveps (Apiformes), samt parasittvepsfamiliene Braconidae og Chalcidoidea, men også andre grupper ble undersøkt, som enkelte grupper av tovinger (Diptera). Prosjektet er delvis et samarbeidsprosjekt med Naturhistorisk museum i Oslo, men jeg vil også benytte andre eksperter innen Norsk entomologisk forening. Der jeg ikke selv klarer å artsbestemme vil jeg sende materiale til andre eksperter og disse resultatene vil legges ut på artskart fortløpende via GBIF.

Emneord: Hymenoptera, Malaisetelt, Diptera, Nord-Fron, Dovre

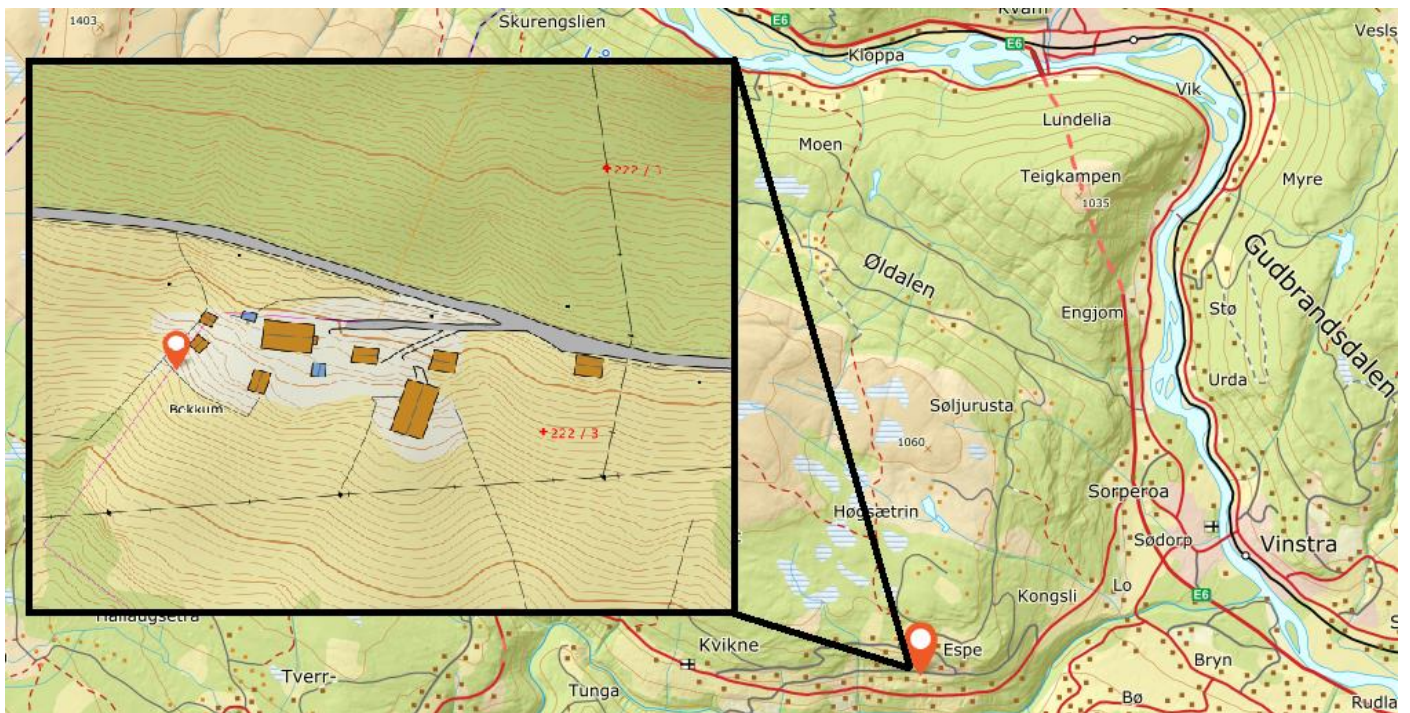
Lokalitetene

Det første malaiseteltet ble satt opp i slutten av mai på et sandtak på Faksfall. Området ligger langs østsida av Lågen mellom Dovre sentrum og Dombås. Området er kjent for å ha sandområder som ellers i landet er sjeldent. Sandtaket er står i mellom glissen furuskog. Teltet ble plassert på et område med mye soleksponering og midt i en passasje mellom noen furutrær for å øke sjansen for god fangst. På denne lokaliteteten håpet jeg på å finne en god del graveveps og andre soloitære bier.

Figur2 Oversiktskart over lokaliteten på Faksfall. Fra Norgeskart.no

Det andre maliseteltet ble satt opp litt seinere, begynnelsen av juni på tomten til Svein Bekkum. Tomta ligger sørvendt i en dal vest for Vinstra og har mye soleksponering. Kvikneskogen er et området som har blitt brukt som beitemark over lang tid. Maliseteltet stod på et åpent område rett ved grensen mellom hagen og beitejordet.

Figur 2 Oversiktskart over lokaliteten på Kvikneskogen. Fra Norgeskart.no.

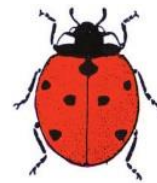
Fangsten

To malaiseteltet modifisert etter Malaise (1937) ble tømt underveis i sesongen. Dessverre måtte malaiseteltet på Faksfall tas ned i slutten av august fordi det var ødelagt, mest sannsynlig tråkket ned av elg. På grunn av all den løse sanden satt nok ikke bardunene så godt i bakken og jeg oppdaget ved tømning av fellen at mange av bardunene hadde løsnet. Det ble derfor en del kortere serie på Faksfall enn på Kvikneskogen på Vinstra. Det ble av den grunn ikke noe problem, begge fellene hadde bra fangst av insekter, den på kvikneskogen hadde enorme megder med insekter ved tømning. På grunn av mye dårlig vær de dagene jeg dro til Gudbrandsdalen ble det ikke satt ut gule skålefeller.

Insektene ble så tatt med til museet og blandingen av propylenglykol, sprit og vann som ble brukt i fellene ble byttet ut med 70% sprit. Insektene ble oppbevart kjølig. Så begynte sorteringen av materialet. Det som virket interessant ble plukket ut og tørket ved hjelp av hexametyldisilazane. Dyrene ble deretter nålet med etiketter, gitt individuelle UUID lapper og deretter satt i kasser. 95 dyr (Braconidae (Hymenoptera)) ble tatt vevsprøver av for DNA-barcoding og vil om kort tid bli sendt til Guelph, Canada. Disse resultatene kommer mest sannsynlig etter jul. Her kan det dukke opp nye arter for Norge. Disse vil i så fall bli publisert seinere i entomologiske tidsskrift.. Jeg håper å få kunne gått igjennom det resterende materialet før jul. Noen flere dyr vil også bli valgt ut til DNA-barcoding.

Jeg har ikke fått bestemt alt av materialet, det som er bestemt kommer med i en liste som vedlegg med alle dyrene som så langt har blitt preparert og noen bestemt ned til art. Fila blir oversatt til Darwin core format og lagt ut på GBIF / Artskart. De 95 braconidae (Hymenoptera) som er blir sendt til DNA-barcoding ligger ikke i denne fila, men vil snart bli lagt inn. Dette gjelder også de dyrene som enda ikke har blitt har gått igjennom tørkeprosessen. Braconidaeene går inn i Artsdatabankprosjektet "Tidy up among the Braconid parasitoid wasps,." ledet av Lars Ove Hansen.

Noen insekter blir sendt til andre eksperter for bestemmelse Overfamilien Empidoidea (Diptera) er sortert ut og vil bli sendt Terje Jonassen (Sjernerøy) for bestemmelse. Dette oppbevares på 75% ethanol. Familien Ichneumonidae (Hymenoptera) er sortert ut og vil bli sendt Janko Kolarov (Bulgaria) for bestemmelse. Materialet er delvis tørrpreparert og lagt inn i Universitetsmuseenes database (MUSIT).

Et interessant funn så langt

Jeg har som sagt ikke rukket å få bestemt så mange dyr enda, så jeg har ikke så mange interessante funn, men jeg forventer å finne mye etter hvert. Men her er hverfall ett sjeldent funn; Grå dvergdyneflue - *Phthiria pulicaria* (Mikan, 1796); Humlefluer (*Bombyliidae*) Kategori - nær truet NT Dette er det første innlandsfunnet ifølge Artsobs og den er helt ny for Oppland.

Litteratur

Malaise, R. 1937. A new insect trap. Entomologisk Tidskrift, 58, 148–160.